

«Норуот  
күүһэ —  
көмүөл  
күүһэ!»

# ЭНГСИЭЛИИ

2011 сыл  
Балаҕан ыйын  
21 күнэ  
Сэрэдэ № 113  
(10538)

1935 сыл алтынны 5  
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга  
«Сыл бастыҥ хаһыата»

Бэйэни салайыныы -  
инники дьылдабыт

**Балаҕан ыйын 17 күнүгэр улууспут киинин „Нам-мин дьылдам, олоҕум уонна эдэр сааһым” диэн үөрүүлээх күнүн бэлиэтиир бырааһынньык быйыл аан бастаан киэн далааһына ахтык, тэрээһиннээхтик күнү быһа, түүн үөһүгэр дылы буолла.**

Сарсыарда 10 чаастан бырааһынньыктыгы кииргэтиллибит М.К. Аммосов болуоссатын үрдүнэн быыстала суох музыка, ырыа ыйыргытар. Диктордар нэһилиэк урукку, билинни олоҕун, историятын, ситиһилэрин, тэрлэтэлэрин, норуот хаһаайыстыбатын бары салааларыгар үлэлээбит, үлэли сылдыар бастыҥ дьоннорун,

## НАМ СЭЛИЭННЬЭТИН КҮНЭ

олоҕу туппут, көмүскээбит ытык дьоннорбут туһунан кэпсири-ипсири саналара бири кэм дуорайар.

Бу күн А.Шестаков аатынан культура киинигэр, „Сардаҥа” кинотеатрга, М.Аммосов болуоссатыгар историческай докумуоннар, араас эргэ хаартыскалар, коллекционердар хомуйуулары, норуот маастардар оҥорбут, айбыт оҥоһуктарын, уруһуйдарын, кииргэллэрин, таҥастарын-саптарын быыстапкалара туруорулуннулар. Итилэри сэргэ М.Аммосов болуоссатыгар нэһилиэк, улус тэрлэтэлэрин үлэлэрин-

кирдилэр.

Нэһилиэк Күнүн үөрүүлээх чааһыгар мустубут бар дьону „Нам улууһа” МТ баһылыгы эбээһинэһин толорооччу Н.В. Слепцов, „Ленскэй нэһилиэк” МТ баһылыга П.М. Попов, „Тыа хаһаайыстыбатын управлениета” МКТ начальнига И.И. Федоров уо.да. истинник эбэрдэлээтилэр.

Нэһилиэк баһылыга П.М. Попов мустубут дьон ортотугар айылҕаттан бэрлilibит талааннаах, уран уус дьоннорго - норуот маастардарыгар: художник-чеканщик Ф.С. Кислячка уонна муус оҥоһугунан дьарыктанар А.И. Шадринга „Нэһилиэк ытык киһитэ” бочуоттаах аат ингэрilibитин туоһулуур докумуону, үс игирэ оҕоломмут Татьяна, Николай Марковтарга, икки игирэ оҕоломмут Александра, Георгий Габышевтарга дьиз туттарга сир учаастагы аныыр туһунан сертификаттары туттартаата. Улуус баһылыгы эбээһинэһин толорооччу Н.В. Слепцов до-руобуйа харыстабылын ветераныгар М.М. Винокуровага „СР

тиэйиллээх „Үөрүү автобуһа” хатааһылатта, минньигэс аһынан күндүлээтэ. Оҕо үөрүүтэ-көтүүтэ, дьоллоох күйгүөрэ, аймалҕана кини тула оргуйа турбута бырааһынньыгы олус кииргэттэ.

Күнүс 2 чаастан „Биһиги таптыыр мелодияларбыт” диэн концерты Кангалас бөһүөлөгиттэн эбэрдэли кэлбит „Радуга” дьахталлар ансамбллара уонна биһиги улууспут „Коробейниктар” нуучча ырыатын народнай ансамбллара тэрийбиттэригэр көрөөччүлөр туран хаалбакка көхтөөхтүк кытыннылар, ырыа матыһтарын хабаан ылан дуоһуйа үккүүлээтилэр, битийдилэр.

Салгыы „Куонда-Кириэс - муода киинэ” сахалыы, нууччалыы тигиллибит таҥас арааһын кэтэн киирэн көрдүрдүлэр. Ити кэнниттэн „Болдойун, оролор!” акция чэрчитинэн Ойуунускай-И.Винокуров-Советскай-Ленин уулуссаларынан „Автоледи” диэн массынаны таптааччы дьахталлар кулууптарын автоколонналарга айаннаан ааспыттара элбэх дьон

сэҥэриитин ылла.

Кизэ М.Аммосов болуоссатыгар 8 чаастан саҕалаан дискотека, саха эстрадатын сулустара, артыыстара кытыылаах киэн шоу-программа буолан элбэх киһини муста. Бу шоуга Ый Кыһа кэпэн хас да ырыаны ыллаата, эбэрдэлээтэ. Бу кэмгэ нэһилиэк ыччаттара „Биһиги чэбдик олох (ЗОЖ) иһин” диэн факел тутуурдаах уулуссаларынан хааман болуоссакка кэллилэр.

„Нэһилиэк күнэ” диэн норуот үөрүүтэ-көтүүтэ тэрлэтэлэр күүстэринэн тэрлilibит күргүөмнээх ытыынан-фейерверинэн түмүктэннэ.

Бу үтүө күнүгэ улуус тыатын хаһаайыстыбатын „Үнүү-2011” дьаарбанката буолан тэрээһини өссө кэнэттэ. Бу дьаарбанкага улуус 8 нэһилиэгиттэн барыта 25 бааһынай, кэтэх хаһаайыстыбалар, 7 тыа хаһаайыстыбатын тэрлэтэлэрэ кытыннылар. Дьокуускайтан көтөр фабрикага, „Тамер” маһаһын, килиэп оҥорор комбинат уо.да. кэлэн аты арааһын тэнитилэр, батардылар.

Барыта 6684 киилэ тыа хаһаайыстыбатын бордодуксуйата батарылынна. Ол иһигэр, 3660 кг хортуопшуй, 1100 кг хаппыста, 1 тонна арбуз, 360 кг помидор, 220 кг эт атыланнылар.

Дьаарбанка түмүгүнэн: „Тэрээһиннээх, бастыҥ нэһилиэк” диэн номинацияны Хатын Ары нэһилиэгэ ылан 7000 солк. наараадаланна. „Бастыҥ т/х тэрлэтэтэ” номинацияга „Силис” б/х (сал. Т.В. Посельская, 1 Хомустаах) тигистэ уонна 5000 солк. бириэмийэлэннэ. „Бастыҥ кэтэх хаһаайыстыба (ЛПХ)” номинация хаһаайкатынан Нам селиэнньэтин олохтооҕо Л.П. Решетникова буолла уонна 3000 солк. бэлиэтэннэ. Манна, дьаарбанкага сайын устаата бөөбөйдөөн, элбэх сыранан үүннэрбит үүнээйилэрин батаран дохот киллэриниигэ дуулуһааччы, уһун кыһынга оҕуруот, сир аһын хаһаанан дьиз кэргэннэрин нус олохторун тэрийиэн, хааччыһыан баҕарар киһи үгүс буолла.

И. ИВАНОВ

## БЭҔЭҔЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы мунһабыттан бэлиэтээһиннэр

Баһаарынай сулуоспа начальнигы солбуйааччы О.П. Винокуров иһитиннэрбитинэн балаҕан ыйын 16 күнүгэр Нам с. Ленин аат. улуссаҕа чааһынай дьиз умайбыт. Умулларыга 3 расчёт үлэлээбит, дьиз көҥдөйө быһааммыт. Дознание уот туохтан барбытыгар бэрэбиэркэ ытар.

\*\*\*

Нам улууһугар Возный Олег Анатольевич диэн саҥа байыаннай комиссар аһаммыт. Кини отдел начальнига диэн дуоһунастанар, званиета майор, Ленскэйтэн кэлбит. Саҥа комиссар планеркага алтынны 3 күнүгэр армияга күһүнгү ыгыры саҕаланарын иһитиннэрдэ.

\*\*\*

ОдьКХ начальнига Н.В. Игнатьев бары котельнайдар холбонмуттарын туһунан иһитиннэрдэ. Алдьаныларга сайаапкалар киирбиттэрэ барыта туоратыллыбыт.

\*\*\*

Ааспыт сэрэдэ «Туймаада» ФАПК генеральной директора А.Г. Васильев кэлэн «Эт-ас» ХЭТ хотонун көрбүт. МФЦ (многофункциональный центр) салайааччыта Т. Гладкова кэлэн Нам улууһугар улуус дьаһалтатын дьизигэр МФЦ удаленной миэстэтин арыяр туһунан кэпсэтии ытыллыбыт. Саҥа аһылар тэрлэтэ 5 үлэһиттээх буолуоҕа.

\*\*\*

Тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальнига И.И. Федоров оттоһуну билиһиннэрдэ. Ол курдук 38507 га сир оттоммут, 37651,5 тонна от оттонон былаан 106% туолбут. Мобильнай биригээдэлэр 2780 тоннаны охсубуттар.

\*\*\*

Тыа хаһаайыстыбатын дьаарбанкатыгар 8 нэһилиэгтэн 25 хаһаайыстыба, ол иһигэр 12 бааһынай хаһаайыстыба, 7 тэрлэтэ кыттыбыт. 6 тонна кэрингэ бордодуксуйа атыламыт, 523540 тыһ. солк. киирбит. Кэлэр өрөбүл күннэргэ Дьокуускайга «Продовольствие-2011» республикатааҕы дьаарбанкага Нам улууһунан кыттыахтара.

\*\*\*

Планерканы салайан ыппыт улуус баһылыгы эбээһинэһин толорооччу Н.В. Слепцов Нам селотун Күнэ үчүгэйдик ааспытын бэлиэтээтэ, эһиил өссө үрдүк таһымга ытыахха наада диэн эттэ.

Бэлиэтэнэ В. РЫКУНОВА

Биһиги акциябыт

## «УЛУУС КИИНЭ — УЛУУС СИЭРКИЛЭТЭ»



Намнааҕы «Роспотребнадзор» салаата «Улуус киинэ - улуус сиэркилэтэ» диэн акция бириэмэтигэр бэлиэтэммит бөҕү-сыһы хомуйарга предписаниелары манньк тэрлэтэлэргэ биэрбит: «Ленскэй нэһилиэк» МТ баһылыгар П.М. Поповка, «Эрэл» ХЭТ салайааччытыгар Д.Д. Дураевка, ИП С.С. Шапошниковка, «МАС-2000» ХЭТ директорыгар И.Ф. Пестеревка, 6 тэрлэтэ арендадан олоһор «Росгосстрах» дьизитигэр.

Ол түмүгүнэн ИП Шапошников С.С. хомунар уонна олбуор тутта сылдыар (хаартыскаҕа). «Росгосстрах» дьизитин үлэһиттэрэ бэйэлэрин өттүлэриттэн «тас өттүн хомуйабыт, кыаллары оҥоробут» дьизиттэр, эргэ дьизини тупсарар кыахтара суоһун туоһулаабыттар. Нэһилиэк баһылыга чааһынай секторга административнай комиссиянан үлэлиэхтээх. «Эрэл» ХЭТ уонна «МАС-2000» ХЭТ тэрлэтэлэргэ салгыы хонтуруол ытыллар, административнай ирдэбил тэрлилэр, онон түмүгү ситиһэр бириэмэ уһаан биэрэр. «Роспотребнадзор» салгыы информацияны биэриэҕэ.

**Сокуону билиэххэ,  
тутуһуохха уонна  
туһаныахха**

**Общественно ска  
куттал суох буолуутун  
үрдэтэр, криминальнай  
туттууга гражданнар-  
га кутталы, куттал суох  
буолуутун кэһии миэ-  
рэлэрин аччаттар сыл-  
тан аан дойду, бэйэбит  
дойдубут практикалары-  
гар сэби-сэбиргэли баҕа  
өтүгүнэн бизиригэ төлөбүр  
көрүллэр.**

Манньк ньыма бастаан  
Англияда туттуллар буол-  
бута. Ол курдук криминаль-  
най быһыы-майгы сытырхай-  
быт кэмигэр дьонтон ылбыт  
биер сэккэ 100-тэн 1500 фунт  
стерлингэ диэри төлүүллэр.  
Оттон Австралияда биер сы-  
рыыга нэһилиэнньэттэн 400-кэ  
оружие былдьанара.

«Об оружии» диэн феде-  
ральнай сокуон ылыллыабыттан  
Россияда дьон баҕа өтүгүнэн  
сэптэрин туттарыларыгар  
уонна онно төлөбүр онорорго  
улахан болҕомто ууруллар бу-  
олбута. Аан бастаан манньк  
акция Тульская уобаласка 1994  
с. оноһуллубута. Ол кэннэ бу  
бачымы Краснодарский кыра-  
айга, Татарстанга, Псковской  
уобаласка өйөөбүттэрэ.

Кистэлэн дааннайынан  
нэһилиэнньэҕэ сокуона суох  
олус элбэх сеп-сэбиргэл баара  
биллэр. Ол эбэтэр өлбүт аймах-  
тарын, булбут, уорбут сэптэрин  
харайа сытыраллар. Миэрэ  
ылылларын үрдүнэн сүппүт,  
уоруллубут сеп ахсаана элбии  
турар. Манньк сокуона суох  
харалла сытар сеп-сэбиргэл  
буруйу оноруу биер саамай  
улахан төрүөтүнэн буолар.  
Сеп-сэбиргэл туһаныылаах  
буруйдар сүрүннээн быто-  
вой характердаах буолаллар.  
Республикага ис дьыала орган-  
нарынан сыллата 8-10 тыһ. эстэр

## СААНЫ ХАРЧЫГА ТУТАЛЛАР

оружие былдьанар. Кэнники 5  
сылга былдьаммыт уонна баҕа  
өтүгүнэн бэриллбит оружины  
анализтаан көрдөххө, сыл аайы  
7 тыһ. кэригэ гладкоствольнай  
саа уонна 2 тыһ. кэригэ на-  
резной саа былдьанар. Сокуона  
суох хараллар 1 тыһ. кэригэ саа  
былдьанар. Оттон 300-кэ сааны  
дьон бэйэлэрэ баҕа өтүлүрүнэн  
туттараллар.

Оружины сокуона суох  
эргинини, сеп-сэбиргэл  
туһаныылаах буруйдары сэрэ-  
тэр, сокуона суох харалла сытар  
сааларын дьон баҕа өтүлүрүнэн  
биэрэллэрин ситиһэр иннит-  
тэн 2004 с. СР  
правительство-  
та «О мерах по  
предупрежде-  
нию незакон-  
ного оборота  
оружия, бое-  
припасов, взры-  
вчатых устрой-  
ств, взрывчатых  
веществ и средств  
взрывания на  
те р р и и  
РС(Я)» диэн уу-  
раах таһаарбыта.

Ис дьыала  
министерствота  
гражданнартан  
сокуона суох сэби тутуу ин-  
струкциятын онорбута. Онно  
суруллубутунан гражданин  
саатын дьуһурунай чааска  
туттарар, бэйэтэ баҕа өтүгүнэн  
биэрбитин туһунан сайабылы-  
анна суруйар уонна саатын  
туттарытын туһунан квитан-  
ция корешогун ылар. Комиссия  
сааны бэрэбиэркэлээн баран  
сыанатын быһаарар. Ол кэннэ  
гражданинга харчы төлөнөр.

**Төлөбүр сыаната манньк  
(хамнас алын кээмэинэн):**

**Бойбуойу оружие:** гранато-  
мет, миномет, пулемет-15-25,  
автомат-10-20, винтовка, ка-  
рабин-5-10, бэстилиэт, револь-  
вер-5-10.

**Служебнай оружие:** бэсти-  
лиэт, револьвер-5-10.

**Гражданский оружие:**  
нарезной булт саата, нарезной  
спортивной саа-5-15, пнев-  
матической булт саата, огне-  
стрельной гладкоствольнай саа,  
спортивной саа-5-15, пнев-  
матической булт саата, огне-  
стрельной гладкоствольнай саа-3-10,  
газовой бэстилиэт, газовой револьвер,  
сигнальной  
оружие-3-5.

**Бэйэ оноһуу  
оружията (аги-  
пичнай), обрез:**  
бэйэ оноһуу на-  
резной саа, ол  
иһигэр кылгас  
уруктаах, на-  
резной оружие  
обреза-5-10,  
бэйэ оноһуу  
гладкоствольнай  
оружие, гладко-  
ствольнай ору-  
жие обреза-3-8.

**Боеприпа-  
стар:** снаряд,  
мина, граната-3-15,  
или  
гранатата-3-10,  
нарезной саа ботуруоннара-0,02.

Эстэр веществолар, эстэр  
устройстволар, эстэри  
средстволара: тротил, ammo-  
нит, гексоген-1 кг тротило-  
вай эквиваленна-3-15, эстэри  
средстволара-1-5, эстэр  
устройство-1 кг тротиловай  
эквиваленна-5-20.

Сокуона суох харалла сытар,  
туох да докумуона суох, аны  
туһаныллыбат сэби-сэбиргэли  
туттараргытыгар сүбэлибит.

**В. РЫКУНОВА**



### Прокурор разъясняет

**Прокуратурой рай-  
она совместно с ОГАИ  
ММО МВД РФ „Нам-  
ский” проведена про-  
верка исполнения за-  
конодательства о без-  
опасности дорожного  
движения.**

В соответствии с требова-  
ниями Федерального закона от  
10.12.1995 № 196-ФЗ „О без-  
опасности дорожного движения”  
для кандидатов в водители и во-  
дителей транспортных средств  
предусмотрено меди-  
цинское освидетель-  
ствование для опре-  
деления медицинских  
противопоказаний  
или ограничений к во-  
дительской деятель-  
ности. Основаниями  
прекращения  
действия права  
на управление  
транспортными  
средствами  
является ухуд-  
шение здоро-  
вья водителя,  
препятствую-  
щее безопасно-  
му управлению  
транспортными  
средствами,  
подтвержден-  
ное медицин-  
ским заклю-  
чением.

В ходе на-  
стоящей про-  
верки проку-  
ратурой района установлено,  
что гражданин, занимающий  
должность водителя образова-  
тельного учреждения Намского  
района, состоит на учете у вра-  
ча-нарколога МУЗ „Намская  
районная центральная больни-  
ца” с диагнозом „синдром алко-  
гольной зависимости 2 степени,  
прогредиентное течение”, в 2008

году находился на стационарном  
лечении в Якутском республи-  
канском наркологическом дис-  
пансере, однако, врачом-нар-  
кологом дано заключение о на-  
личии у него противопоказаний  
к управлению транспортными  
средством в связи с непрохожде-  
нием лечения, наблюдения у  
врача-нарколога. Данные факты  
свидетельствуют о наличии пре-  
пятствий к безопасному управ-  
лению данным гражданином  
транспортными средствами, в  
связи с чем, прокурором райо-  
на внесено исковое заявление  
о прекращении действия его  
управления транспортными  
средствами.

реконструкции, капитальному  
ремонту, ремонту и содержанию  
автомобильных дорог.

Во исполнение требования  
прокуратуры района ОГАИ  
ММО МВД РФ „Намский” про-  
ведена проверка соответствия  
автомобильных дорог Намско-  
го района требованиям ГОСТ  
Р 50597-93 „Автомобильные  
дороги и улицы. Требования  
к эксплуатационному состоя-  
нию, допустимому по условиям  
обеспечения безопасности до-  
рожного движения” и наличие  
дорожных знаков в соответствии  
с ГОСТ Р 52289-2004 и ГОСТ  
52290-2004, по результатам  
чего повсеместно выявлено не-  
удовлетворительное  
состояние дорог, от-  
сутствие дорожных  
знаков перед образо-  
вательными учрежде-  
ниями, остановками.

Полномочия ор-  
ганов местного само-  
управления в обла-  
сти обеспечения без-  
опасности дорожного движения  
являются расходными обяза-  
тельствами муниципальных обяза-  
тельств образований, вместе с тем,  
согласно данным Управления  
Министерства финансов РС  
(Я) в Намском районе на содер-  
жание автомобильных дорог и  
инженерных сооружений на них  
бюджетные средства в 2010 году  
предусмотрены лишь в бюдже-  
тах в 7 наслегах, в 2011 году-11  
бюджетах из 20 расположенных  
на поднадзорной территории.

Наличие выявленных ОГАИ  
нарушений и отсутствие бюд-  
жетных средств свидетельству-  
ют о ненадлежащем решении на-  
слегами вопросов местного зна-  
чения в данной сфере, в связи с  
чем, прокурором района внесено  
11 заявлений об обязывании глав  
наследов организовать работу  
по приведению автомобильных  
дорог в соответствие с предьяв-  
ляемыми требованиями ГОСТа.

**Г.В. ХОЮТАНОВ,  
и.о. прокурора района,  
юрист 2-го класса**

## ЗА РУЛЕМ — АЛКОГОЛИК



В соответ-  
ствии с Федераль-  
ным законом от  
06.10.2003 № 131-  
ФЗ „Об общих  
принципах орга-  
низации местного  
самоуправления в  
Российской Феде-  
рации” к вопросам  
местного значе-  
ния относится до-  
рожная деятель-  
ность в отношении  
автомобильных  
дорог местного  
значения в грани-  
цах населенных  
пунктов-поселе-  
ния и обеспечение безопасности  
дорожного движения на них.

По дорожной деятельности  
на основании Федерального  
закона от 08.11.2007 № 257-ФЗ  
„Об автомобильных дорогах и  
о дорожной деятельности в  
Российской Федерации...” по-  
нимается деятельность по про-  
ектированию, строительству,

« БИЙТ — ХОРУЙДУУБУТ »  
тел. 41-3-32, 41-4-96

**Салбаҕ кырдыаас олохтоохторо:**  
— Үтү туттарарга сыаната эбиллбэт, оттон биер дьааһык  
арыы сыаната 5 тыһ. солк. Тоҕо маннькыт?

**Нь.Ф. Гуляев, «Эрэл» ТХПК директора:**

— Быйыл муус устарга улуус депутаттарын муньаҕар «Эрэл»  
ТХПК нэһилиэнньэттэн тутар үтүтүн төлөбүрүн кээмэйэ бигэргэм-  
митэ. Ол түмүгэр нэһилиэнньэттэн тутар үтү сыаната үрдээбитэ, о.э.  
былырын биер тэн 20 солк. буоллабына, быйыл хаһаайыстыбалар  
категорияларыттан көрөн 22 солк.-тан 30 солк. диэри төлүүбүт.  
Бу барыта хаһыат уонна телевидение нөҕүө тизердиллбитэ, хос  
быһаарар наадата суох. Оттон арыы сыанатын «Эрэл» ТХПК анал  
бирикээһинэн 1 киилэтин 250 солк. олохтообута.

**Бэлэмнээтэ В.РЫКУНОВА**

**Хааччыыы эйгэтигэр**

## МОДУТТАР ХААЧЫСТЫБАҒА ҮЛЭЛЭЭЛЛЭР



Модут нэһилигэ улууска орто нэһилигэтинэн биллэр. Дьонун  
ахсаанынан да, общественной тэрилтэлэринэн да. Аҕыйах сыл-  
лаахха диэри алта котельнай үлэлиир этэ. Элбэх чох оттуллара,  
киһи үлэлиирэ. Кэнники сылларга оптимизациялааһын түмүгэр,  
үгүс объекттар биер сиртэн итинэн хааччылыыларын, котеллар  
кыамталара улааппытын түмүгэр алта котельнайтан үһэ хаалла.  
Үлэһитин ахсаана 32-тэн 16-ға түстэ. Оскуола, балыһа, спорт-  
саала, дьаһалта, сүрүн объекттар айылҕа гааһынан оттуллаллар.  
Таас чох оттук анардас оҕо саадыгар хаалбыт. Быйыл сүрүннээн  
онно сайынны өрөмүөн үлэтэ барда. Саҥа котел турда, трасса  
сагардылынна. Сайды тыа сиригэр кэлэн иһэр анардас мантан  
да көстөр. Оҕо саадыгар гаас киирэрэ өр буолуо суоҕа. Оччоту-  
гар Модут барыта айылҕа гааһыгар көһүө. ОДьКХ үлэһиттерин  
үлэлиир усулуобуйата биллэ түпсүө. Итинни биэри хааччысты-  
бата ирдэбилгэ эппиэттиир буолуо. Уччаастак старшай маастара  
Иван Гаврильевич Гоголев үлэһиттерин оннук тыынга үөрэтэн  
бөлөмнөбитэ ыраатта. Дьаһалта уонна оскуола котельнай-  
дра гааһынан үлэһиттэрэ 2-3 сыл буолла. Ол тухары манна  
мунутуур үчүгэй бэрээдэк тутуһуллар, үлэһиттэр үлэлиир ми-  
эстэлэрин харыстыылар. Кэлэр кыһыны дьонунук көрсөргө,  
этэнгэ туоруурга бэлэмнэр.

**Андрей КОБЯКОВ,  
ОДьКХ пресс-киһиэ  
Хаартыскаҕа: И.Г. Гоголев**

**Пенсионнай фонда  
иһитиннэрэр**

## ЧЭПЧЭТИИНЭН ТУҒАНААЧЧЫЛАРГА

Билэргит курдук, федеральной льготниктар социальной  
өңөлөрүнэн туһанар бырааптаахтар. Олору кинилэр өңөтүнэн  
эбэтэр харчынан ылары талыахтарын сөп. Өңөнү харчынан толору  
эбэтэр сорботун ылаалара сокуонунан көрүллэр.

Республикага олорор 60 685 льготник Федеральной регистрге  
баар. Ол Аҕа дойду Улуу сэриитин инбэлииттэрэ, кыттыылаахтара,  
байыаннай дьайылар ветераннара уонна инбэлииттэрэ, 1941-1945  
сс. сэри кэмгэр байыаннай сулууспаҕа 6 ыйтан кырата суох сыл-  
дыбыт уонна ол кэмгэ ССРС уордьаннарынан биитэр мэтээллэ-  
ринэн наҕараадаламмыт байыаннай сулууспалаахтар, „Ленинград  
блокадатын олохтообор” знагынан наҕараадаламмыттар, Аҕа дойду  
Улуу сэриитин уонна байыаннай дьайылар өлбүт инбэлииттерин,  
кыттыылаахтарын дьиз кэргэттэрэ, сулууспалы сылдьан өлбүт  
байыаннайдар, ис дьыала органнарын, баһаары утары государствен-  
най сулууспа, холубунай-тодорор систизмэ уонна государствен-  
най куттал суох буолуу органнарын үлэһиттерин дьиз кэргэттэрэ,  
инбэлииттэр, инбэлиит-оҕолор, радиационнай уонна техногеннай  
саахаллартан эмсэһэлээбит дьон.

2011 с. муус устар 1 күнүттэн социальной өңөлөр төлөбүрдэригэр  
ыйга 750 солк. 83 харчы көрүллэр, ол иһигэр: эмнэн хааччылыыга —  
578 солк. 30 харчы, санаторнай-курортнай эмтэнигэ путевкаҕа — 89  
солк. 46 харчы, эмтэнэр сиргэ куорат таһынааҕы тимиер суол уонна  
междугороднай транспорунан босхо айанна — 83 солк. 07 харчы.

Социальной өңөлөрү бэйэтинэн ылартан аккаастанан харчынан  
ылар туһунан Пенсионнай фондага сайабылыаннаны урут суруй-  
бут буоллахытына, ол быһаарыныгытын уларытыаххытыгар  
диэри хос сайабылыанна суруйаргыт наадата суох. Оттон кэлэр  
сыл тохсунньу 1 күнүттэн социальной өңөлөргүтүнэн туһанар  
санаалаах буоллахытына, эбэтэр бу өңөлөрүнэн туһанарга саҥа  
бырааптааммыт дьон алтынны 1 күнүтү диэри Пенсионнай фондага  
сайабылыаннаһытын аҕалыахтааххыт.

**Бэлэмнээтэ Л. НОВГОРОДОВА**

Утүө үгэс үөдүйдүн

Бу күннэргэ мээңэ олоруохтаагар икки ыалга сьлдьаммын ол-бу үүнээйилэрин көрөн кэллим. Бастакы ыалым ийэлэрэ, эбэлэрэ Аксинья Михайловна Колесова хайа күн ыал буолуоҕуттан сибэкки, оҕуруот аһын арааһын үүннэрэр идэлээх. Быйылгы да үүннэриитэ - киһи мьыммат көстүүтэ. Кыһын дьибэҕэ кыһынҕы сибэкки бөҕө буолааччы, сайынын сайынҕылары олоордооччу. Хас саас аайы ыаллар киниэхэ сибэкки, оҕуруот аһын рассадатын сакаастаан ылааччылар, күһүн оскуола аһылларыгар ийэлэр кэлэн оҕолоругар анаан букет онорторон ылааллар, онон Билии күнүгэр оҕолорго, учууталларга үөрүүнү бэлэхтээччилэртэн биридэстэрэ. Улууспут салалтата үлэлиир үрүн дьибэ иннигэр

сквер иһигэр эмиэ кини көрөн-харайан үүннэрбит сибэккилэрэ кэлэр-барар дьон болҕомтотун тардар. Село баһылыгы сол-буйааччы С.Д. Кобыкова уонна село дьахталларын комитетын көбүлээһининэн сибэкки олоордооччулар конкурстарыгар үс сьлдьыттан араас номинациялары ылан турар. Бири саамай сөбүлүүр дьарыга - сир аһын хомуйуу, күрөс буолара буоллар, хайаан да миэстэлэһиэ этэ. Маны таһынан, Аксинья Михайловна араас оҕуруонан унтуу билэтэ тигэр, моойго, илиигэ кэтэр киэргэл тигэн, быысапка тигэн дьибэтин, чугас дьонун киэргэтэр. Иккис ыалларым ийэлэрэ, эбэлэрэ Вера Алексеевна Саввинова, эмиэ оҕуруотум, сибэкким дьибэ баран күнтөн соло булбат киһи. Олбуордарын иһин анаан кэрийээн

көрдүм. Онно үөт, харыйа, хатын, титирик мастары олоордубуттар. Икки суол хара хаптаҕас угун олоордубуттарыттан икки биэдэрэни хомуйдубут, өссө хомуйуохпут дэһэллэр. «Хара кыталык» дьибэ хаптаҕастара от ыйыгар ситэр, аһын амтана миннигэс

ҮӨРҮҮНҮ БЭЛЭХТЭЭРИ

дииллэр. Биридэрин аата «Яку-тяночка» дьибэ үһү, хойут ситэр, амтана сьмсах дииллэр. «Хара кыталык» хаптаҕастарыттан ылан рассадага олоордубуттара ый курдугунан быкыгыт, 15 угу таһааран олбуордарын кыһа олоордубуттара балачча буолбуттар. 90-ча кв.м

сиргэ, били дьаабылыка да түһэр сирэ суох дииллэригэр дылы, киһи нэһиилэ үктэнэр эрэ сир хаалыар дьибэ сибэкки арааһын олоордубуттара уулуссаларын кэрэ көстүүтэ буолан, үөһэнэн-алларанан үүммүттэр. Мальва гигантская дьибэ олоордубуттара үрдүгэ 1 м 70-ча см буолбут. Бу ыаллар отторо-мастара ситтэһинэ айылҕа бири лоскуйа буолсу. Маньык ийэлэр оҕолоругар көмөлөһөн, сиэннэрин көрө-көрө, хаһан да бүпүэт дьибэ түбүгүттэн ордон, арааһынан дьарыктаналлара били, баар тийиллэннээх дииллэригэр дылы, кинилэр кыһынҕыга хаһаамыттарын таһынан ордорон атыыга таһааралларыттан биһиги атыылаһан сиэн олоордохпут. Бу сибэкки, оҕуруоптут

үүнүүтүгэр кэргэттэрбит көмөлөрө эмиэ баар дэһэллэр. Араас кээмэйдээх сибэкки рассадатын олоордор хорууга онороллор. Буор таһаллар, уу кутуһаллар, сьсыс от үргэһэллэр дииллэр. Хайа уонна водопроводтаах буолан абыранныбыт дэһэллэр. Кырдык, сорох уулуссалар суоллара, массьына кыһайан кирибэт, иһэр да уулаара күндү дии, эгэ оҕуруот сибэкки үүннэриэхтэрэ дуо? Бу икки ыаллар олбуордарын иһа-таһа хаһан баҕарар өрүү ыраас буолар. Онон бүтэри туран, бу ийэлэргэ этиэм этэ: сибэккилэргит курдук өрүү кэрэ буолун, бар дьонгутугар үөрүүнү бэлэхти турун. Бөһүөлөкпит иһэ тупсарай көстүүлэнэригэр сэмэй кылааккытын киллэрсэ турун дьибэ.

З.И. ЕГОРОВА

Учуутал — уус чулуута

Бу күннэргэ Хатырык нэһилиэтин ытык-мааны ыала, педагогической үлэ ветераннара Уваровтар биригэ холбоһон олоорбуттара 50 сылын бэлиэтииллэр. Бу үөрүүлээх күннэринэн эбэрдэлээн туран убаастыыр, киэн туттар коллегаларбыт, өр сьлларга оҕону иитиигэ - үөрэтиигэ анаабыт, үлэттэн дьолломмут дьобун олохторун кэрдис кэмим сырдатыхпытын баҕарабыт.

1965 с. күһүнүгүн Федора Николаевна Хатырык орто оскуолатыгар учууталынан, Роберт Васильевич үлэ иити завуһунан аһааччылар, идэлэригэр эппиэтинэстээх, ирдэбиллээх педагогтар үлэ үөһүгэр кирибиттэрэ. Төһө да күргүөмнээх үлэ үөһүгэр сырытталлар нэһилик сайдыытыгар сүңкэн кылааттарын киллэрибиттэрэ.

Ол курдук 1965-1995 сс. Роберт Васильевич пропагандиньынан 25 сьл үлэлээн кэлбитэ. «Социалистическая Якутия», «Кыым», «Ленин суола» хаһыаттарга 1986-1991 сс.

лев П.Н., Яковлева П.С. кьыта сьһыарыллан үлэлэһэллэрэ, онорбут үлэлэрэ үрдүктүк сыаналанара.

1965 сьлтан учууталынан, интернакка продленнай группага иитээччинэн үлэлээбит сьлларыгар эбэһинэс онгостон хас биридди оҕо төрөппүтүн, дьибэ кэргэнин олоһун укулаатын билсэн, үөрэбэр сьһыанын үөрөспитэ. Сьһийа оҕо психологиятын, интэриэһин, характерын, туохха дьовурдааһын билсэн, дневник онгостор. Истинник, чугастык сьһыаннаһан, сүбэли,

оҕону иити-үөрэтии үлэтин билсэр, үлэ уопутун атастатар көрсүһүүлэригэр иитээччилэр үрдүк таһымнаах дьарыктары көрдөрбүттэрэ. Үлэ түмүгүнэн семинар кьыттыылаахтара уонна министерствоттан, учууталлар идэлэрин үрдэтэр институттан, ону сэргэ төрөппүттэртэн элбэх сэнэриини, махталы ылаалара үлэлэригэр өссө күүһү-уору эбэрэ. 1987-1989 с. оройуоннааҕы оҕо тэрилтэлэрин икки ардыгар социалистической кьюталаһыга субуруччу кьыайылааһынан тахсан көһөрүллэ сьлдьар кьһыл знамяны букайынаахтык тэрилтэбитигэр хааллары ситиспиттэрэ. 1982 сьлтан национальнай оскуола лалар институттарын Саха сиринээҕи филиалын опорнай детсада буолбута.

1992 с. Нам оройуонун иһинэн ытыллыбыт тыа сиринээҕи оҕо тэрилтэлэрин көрүү-конкурса кьыайылааһынан тахсан республикага «Бастың оҕо дьааһыла-саада» көрүү-конкурса иккис миэстэни ыл-

М.К. Аммосов улахан кьыһа Аэлита Максимовна истини-иһирэх тылынан оҕолорго, иитээччилэргэ махталы биллэрибитэ. Тэрийэр комиссия махтал суругуан, оттон М.К. Аммосов 90 сааһын туолар юбилейыгар Бочуотунай грамотанан наҕараадалаамыттарга.

Иитээччилэр оройуоннай педагогической ааҕыларга өрүү кьытталлара: «Тыа сирин детсадтарыгар нууччалы тылы үөрэтии сорукутара» методист-иитээчи Заровняева Екатерина Семеновна, «4 саастаах оҕолору нуучча тылыгар үөрэтиигэ холоноу» Дьяконова Лариса Михайловна, «Өбүгэлэригэр үгэстэрин оҕолорго кьыра саастарыттан билиһинэри» иитээчи Попова Анна Алексеевна, «Уруһуйга оҕо дьобурун сайыннары» иитээчи Винокурова Марта Николаевна, «Оҕо этэ-хаана сайдарыгар сахалы хамсаһылаах ооньуулары, эрчиллиилэри туттуу» Васильева Казимира Михайловна, «Улахан группаларга оҕолорго саха-

ки көлүөнэҕэ салданан бара турар, сиэннэр улаатталлар. Рора Робертовна Хатырык орто оскуолатын бастакынан кьһыл көмүс мэтээлинэн бүтэрибитэ. «Үрдүк категориялаах врач-тэрийээчи», «СР доубуйатын харьстабылын туйгуна» бэлиэ-лэрдээх, икки үрдүк үөрэхтээх, ОМС начальнигын солбуйааччыта. Доберт Робертвич - оскуола бастың үөрэнээччитэ, спортсмена. Республикага боксага хас да төгүллээх чемпион. Үс үрдүк үөрэхтээх. Төрөбүт дойдутугар Хатырыкка «Үрдүк Иирэ» туристической комплексы төрүттээн олохтохтор, дьон-сэргэ биһирэбилин уонна сэнэриитин ылла. Гавриил Робертвич - оскуола бастың спортсмена. Сүүрүүгэ, хайыһарга, республика боксага хас да төгүллээх чемпиона. Николай Робертвич - Хатырык орто оскуолатын бастың үөрэнээччитэ, общественнига. Оскуолага сьлдьыарыттан тэрийэр талаана билибитэ. Саха государственной университетыгар үөрэнэ сьлдьан И.Е. Винокуров стипендиата буолбута. 2006,

ҮЛЭТТЭН ДЬОЛЛОММУТ ОЛОХ

субуруччу суруйан, дискуссияга кьыттан сэнэриини ылбыта. «Аатын төһүннэриэххэ» дьибэ «Ленин суола» хаһыакка сана тутуллар таас оскуолага М.К. Аммосов аатын народнай депутаттар оройуоннааҕы советтара уталыппакка бу боппуруоһу быһаарылларыгар суруйбута улахан болҕомтону тардыбыта. 1967 с. эргэ оскуолага краеведческой музей-хоһу матьрыяаал хомуйан аһа сьлдьыбыта.

Өр кэмнээх үлэтин түмүгүнэн үгүс бочуотунай грамоталарынан, махтал суруктарынан элбэхтэ наҕараадалаамыта: 1975 с. - САССР үөрэҕириини министерствотын, үөрэх үлэһиттэрин, үрдүкү оскуола уонна научнай тэрилтэлэр профсоюзун уобаластааҕы комитетын, «Социалистической кьюталаһы кьыайылааҕа» бэлиэһэн; 1988 с. - «Үлэ ветерана» мэтээлинэн; 1995 с. - «50 лет Победы» мэтээлинэн; 1996 с. - «1941-1945 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитигэр үлэҕэ килбиэнин иһин» мэтээлинэн.

Федора Николаевнаны салайар дьобурун, дьонго - сэргэҕэ сьһыанын бэлиэтии көрөн олохтоох сельсовет нэһилик дьахталларын советтарын, табаарысты сьут солбуйар председателинэн, нэһилик сельсоветын депутатынан 4 ыңгырыга талбыта.

Сьлын аайы ыытыллар уус-уран самодеятельность көрүүтүгэр Федора Николаевна быһаччы тэрийээчи буолара. Хору бэлэмнээһин, көстүүмнэри тиктэри, сценической культурыны тутуһунарны, төрөппүттэри тарды - үгүс түбүктээх үлэ түмүгүнэн сьлын аайы миэстэлэһэллэрэ, нэһиликтэринэн гасстроллууллара. Федора Николаевна үгэс курдук сьлын аайы ыытыллар оройуоннай быыстапкага Яков-

көмөлөһө сатаан, үлэҕэ, үөрэххэ көбүлүүрө. Күннээҕи режими аттаран туруоран үөрэххэ, бэрээдэктэ, ыраастык туттан сьлдьыыга корпустарынан күрэх тэрийэрэ. Нэһиликкэ төрөппүт комитетын председателинэн үлэлээн сана таас оскуола, интернат сана корпуһун тутууларын боппуруостарыгар төрөппүттэри тардан олохтоох да, үрдүкү да органнарга элбэхтик туруорсара, оскуола администратиятын, нэһилик исполкомун кьытта биригэ үлэлииллэрэ. Төрөппүттардан быһаччы көмө онороллоро, анал бэсиэ-дэлэри, конференциялары, оскуолага төрөппүт күннэрин ыталлара. Нэһиликкэ бэрээдэги көрүүгэ тэрилтэлэринэн дружиналары тэрийэллэрэ, киинэҕэ эмиэ төрөппүт дьобурун бастакынан Хатырык нэһилиэгэр «Алгыс» ветераннар кулууптарын тэрийэн оройуонга, республикага биллэн радиога биэрбиттэрэ.

1979 с. күһүнүгүн Хатырык дьааһыла-саадыгар иитээччинэн, 1982 с. сэбиэди-сэийинэн үлэлээбитэ. Сөбүлүүр идэтигэр кьырачааннары иитиигэ - үөрэтиигэ үлэлээн, оҕо сааһын баҕа санаата туолбута.

Федора Николаевна сэбиэдиэсэйдии сьлдьар кэмигэр Хатырык дьааһыла-саада оройуонга, республикага биллэр үлэлээх этэ. Дьааһыла-саад базатыгар ыытыллар иитээччилэр уонна сэбиэдиэсэйдэр республиканскай курстарыгар практической занятиелары көрүүлэр чаастатык ыытылларалара. Франция, Канада делегациялара Саха сиригэр оскуола иннинээҕи саастаах

быта.

Саха республикатыгар оскуолага кириэн иннинээҕи оҕо тэрилтэлэрин балаһыанньаларынан уонна национальнай оскуолалары сагардан сайыннары кон-



цепциятын олоххо киллэриигэ иитэр-үөрэтэр үлэ сана программатынан салайтаран, төрөппүттэри, оскуоланы, общественноһы тардан элбэх үлэ бары хайысханан барбыта. Оҕо бэйэтин омуҕун билиэнэрин, «Мин сахабын» дьибэ киэн туттан өбүгэ олоһун, үлэтин-хамнаһын, дьибэтин-уотун, үгэстэрин, тылын-өһүн, оройуонмут, нэһиликпит биллиилээх дьоннорун, чулуу үлэһиттэрин, бири дойдулаахпыт, төлөннөөх революционер, партинай, политическай деятель, саха чулуу уола М.К. Аммосов олоһун, үлэтин билиһиннэрэр сьаллаах «Алаас» хос тэриллибитэ. М.С. Алексеев-Багдарыын Сүлбэ: «Оҕолору өбүгэлэр үгэстэригэр үчүгэйдик үөрэтэр эбиккит» - дьибэ махталын суруйан хаалларбыта.

1990 с. дьааһыла-саад иитиллээччилэрэ Аммосовскай ааҕыларга кьыттан дьон-сэргэ бэйэтири билэн ылбыттар.

лы сиктэри вышивкалаан үөрэтиигэ холоноу» иитээчи Карамзина Татьяна Алексеевна дакьылааттара республиканскай ааҕыларга биһирэммиттэрэ.

Федора Николаевна дьааһыла-саад иитэр-үөрэтэр үлэтигэр төрөппүттэри түмүтэ. Слэпцова Ольга Иннокентьевна салалталаах төрөппүт комитетта олус элбэх үлэни ыһыпта.

Федора Николаевна «Дьонго туох эрэ туһалааҕы онордорбун дьибэ үлэлээтэххэ ханьык баҕарар үлэ үтүө түмүктээх буолар» дьибэ этэрэ ситиһиллээх, сыраллаах үлэтин туоһута кэлэр ычачка үтүө холобуру буолар. Кьырачааннары иитиигэ, кэрэҕэ - үтүөҕэ үөрэтиигэ, детсад материальнай-технической базатын хаңатыыга, педагогической кадры олохтооһунга Хатырыктааҕы дьааһыла-сад үлэтин уопутун улууска, республикага, Россияга киэнник тарҕаппыт сыраллаах үлэҕэ үрдүктүк сыаналанан 1988 с. «Российскай Федерация үөрэҕириитин туйгуна» знагынан бэлиэтэммитэ, 1994 с. «Саха республикатын үөрэҕириитин үтүөлээх үлэһитэ» аат иҕэрэлибитэ, 2000 с. педагогической энциклопедияга I-кьы томга кирибитэ. «Коллектив бири сүбэһэн үлэлээн элбэҕи ситиспитэ - ол барыбыт интэриэһэ, үөрүүтэ», - дьибэ Федора Николаевна киэн тутта ахтар.

Федора Николаевна, Роберт Васильевич күн сирин көрдөрбүт биэс оҕолорун олох киэн аартыгар таһаардылар. Кинилэр чьһинэй, үтүө суобастара, тустаах үлэлэригэр бэриинилэрэ оҕолоругар бэриллибит, өйдөрө-санаалара үүннэнэн-тэһийинэнэн инни-

2007 сс. Хатырык, 2009 сьлтан Табага нэһиликтэригэр баһылыгынан үлэлиир. Дора Робертовна Хатырык орто оскуолатыгар 1-4 кьылаастарга туйгунук үөрэнэн Дьокускай куоракка саха гимназиятыгар үөрэнэ кирибитэ. СГУ ФЭИ ситиһиллээхтик бүтэрэн Лондон куоракка финансовой компания начальнига. Ити курдук Федора Николаевна, Роберт Васильевич оҕолоро төрөппүттэрин үтүө ааттарын ааттатар дьобун дьон буолан республика араас мунуктарыгар, тас дойдуга тийэ үлэли-хамсы сьлдьаллар.

Федора Николаевна, Роберт Васильевич! Эһиги талан ылбыт идэҕитинэн өр сьл-лаах үлэһитин, олоххо, үлэҕэ дьулуургутун, ыллыктаах санааҕытын, кэнчэри ыччат кэскилин туһугар аһсабат кьһамньыгытын, билигитин-көрүүгүтүн, сатабылгытын ууран үлэлээбикитин уонна кэнчэри ыччаты иитиигэ сыраллаах үлэһитин сыаналыбыт, киэн туттабыт уонна махтаһабыт, үтүө холобуру онгостобут.

Аймах-билэ дьонгут, үлэлээнээхтэргит, коллегаларгыт ытыктабылларынан арчыланан, өр сьллаах үлэһит бар дьон махталынан сыаналанан, күн-дьыл өксүөнүн билимэккэ, амарах сүрэххит сьлааһынан сиэннэргитин, чугас дьонгутун араңаччылыгы, кинилэр тапталларынан утуттанан, сьрдьк санаа сьдьаайынан, үөрүү эрэ дьуөрэлээх, уостубат уйгулаах уһун дьоллоох олохтонун дьибэ үтүө санаа үтүмэнин аһыбыт!

Хатырык нэһилиэтин «Кэрэчээһэ» оҕо садын, М.К. Аммосов аатынан Хатырык орто оскуолатын коллективтара (Төлөбүрдээх төрүүккэ бэчээттэнэр)

# ЫҤЫРЭХ ТЫҤҤАР

Ытык-мааны таайбыт, убайбыт **ЕВСТАФЬЕВ АНДРЕЙ ЕГОРОВИЧ**, 55 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн итиитик-истинник эбэрдэлиитит. Сылаас сыйһанын, амарах дууһан, ахсаабат кыһамнын иһин махтанабыт уонна сүгүрүйэбит. Баҕарабыт эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, ыалдыбакка өрүү үөрө-көтө оһор, дьоллоох-соргулаах оһоһу, баҕа санаа бастыһын.



**Балтыларың, племянниктарың**

**ФЕДОРА НИКОЛАЕВНА, РОБЕРТ ВАСИЛЬЕВИЧ УВАРОВАРЫ** аал уоту оттуһан, алаһа дьизэ тэринэн, өйдөһөн, убаастаһан саха сайдам ыала буолан оһор-буккут 50 сыһынан, кыһыл көмүс сыбаайбаһытынан итиитик-истинник эбэрдэлиитит! Үлүскэн үлэ үөһүгэр сүбэһитин холбоон, талан ылбыт идэһитинэн кэнчээри ыччаты иитиигэ-үөрэтиигэ киллэрбит кылааккытын, ахсаабат кыһамныгытын, билигитин-көрүүгүтүн, сатабылгытын ууран үлэһэбикигин үрдүктүк сыаналыбыт, кизн туттан, үтүө холобур онһостобут. Ил-лээх дьизэ кэргэн көмүс биһигэр бизэ оһоһо күн сириң көрдөрөн, оһох кизн суолугар үктэннэрдигит. Оһолоргут бары үрдүк үөрэхтээх, республикаһа, улууска убаастанар үлэһит, туруу ыал буолан сиэннэри бэлэхтээн, Аал Луук мастыы чинг сиһистэнэн, чэчир лабааланан лаглайдыгыт. Убаастыыр учууталларбыт, үлэһитигэр бэринигит холобура, үтүө санааһыт инники көлүөнөһө салданан бара турарыттан үөрөһөт. Убаастабыллаах Федора Николаевна, Роберт Васильевич! Аймах-билэ дьонһут, үөлээннээхтэригит, коллегаларгыт ытыкта-былларынан арчыланан, өр сыллаах үлэһит бар дьон махталынан сыаналанан, амарах сүрэххит сылааһынан сиэннэригитин, чугас дьонһугун араһаччылыы, кинилэр тапталларынан уйдаран, уостубат уйгулаах уһун дьоллоох оһохтонун, кырдыар диэни билиммэт кытаанах доруобуйалаах буолун диэн үтүө алгыһытын аһыбыт!

**Хатырык нэһилиэгин «Кэрэчээн» оһо садын коллектива**

Бииргэ үлэһиир коллегаһытын, убаастыыр киһиһитин, сүрүннүүр специалиһынан өр кэмгэ үлэһэн кэлбит **ПРОТОПОВА ЕКАТЕРИНА НИКОЛАЕВНА** 50 сааскын итиитик-истинник эбэрдэлиитит. Ыал буолан, буруо таһааран, оһо-уруу тэһитэн оһохсуй-бут Никольскайын доһо-сэргэтэ Эн уустук, сыралаах үлэһит сыаналыһыллар, махтаналлар. Баҕарабыт дьизэ кэргэнгэр иллээх-эйлээх оһоһу, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, баҕа санаа бастыһын, дьоллоох-саргылаах оһоһу.

**«Никольскай нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, депутаттара**

## СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!

Желаете запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи?

Нет ничего проще – позвоните по телефону **42-9-48, 89243660623, 89141077316**.

Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

**ИП «Замятин А. Т.»**

**„Кэскил“** бааһынай хаһаайыстыба хортуоппуй хомууругар дьону **ыһыгар**. Төлөбүрэ хортуоппуйунан. 4 сетканы хомуйдахха – 1 сетката үлэ төлөбүрүн быһыһытын бэриллэр.

**Тел. 89243697837, 89241740354.**

**«Эт-Ас»** ХЭО бдь. балаҕан ыйыгар 100 төбөһө саһа хотон тутуһан кириэринэн уонна эккэ аналлаах герфорд бородо ыһах сүөһү аһалыһыларын ыанньыксыттарга уонна сүөһү көрөөччүлэргэ наадыһар.

Күһүн сүөһүнү өлөрүү кэмигэр «Буойуна сыаһар» быһах кэмгэ үлэһиттэр: сүөһүнү өлөрөөччүлэр, суббодуукталары ырытааччылар наадалар. Сайабылыанналары манньык аадырыска тиксэрэһит: **Аһааны сэл, Лена уул. 22, үлэ тел. 23-4-36**

## ЫТЫКТАБЫЛЛААХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО!

19 лиитэрэлээх **«Ыраас ууну»** биһигиттэн куруутун атыылаһаха сөһ.

Ону таһынан атыыга баар:  
— 19 лиитэрэлээх бутыллар;  
— Механическай помпалар;  
— Бутыл таһарга табыгастаах тутаахтар;  
— Диспенсердэр (ууну ититэр, тымыһтар тэриһ).

**Аадырыска тизрдэн биэри** күнүс 12.00 уонна киэһэ 18.00 чаастан өрөбүлтэн ураты күннэргэ.

**Биһиги аадырыһыт: Нам с., Чернышевской уул. 6 N-рз, «Секо» маһаһын утары**

Үлэһиир чаасыт: 9.00-тан 18.00 ч. дылы. Өрөбүл күнүгэ — эбиэккэ дылы.

Аадырыска тизрдэн биэри телефоннара: 89143001170 уонна 42-6-00.

**«ЫРААС УУНУ ИБИЭН» — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН»**

## БИЛЭРИИЛЭР

Хаппыста, моркуоп, сүбүөкүлэ хомууругар үлэһиттэргэ наадыһабыт. 7 ыйдаах оһус ньирийдэри уонна 1,5 саастаах тыһылаах атыыр козалары атылыһыбыт.

**Тел. 23550, 89244611976, 89246627613**

**Срочно продаю** участок 8 сот. под ИЖС, газ, энергия, Сергеляхское поле, г. Якутск.

**Тел. 89142249831**

**Продается** земельный участок 15 соток с недостроенным домом 8х7 по ул. С. Платонова, 65, за 550 т.р. Возможен торг и капитал.

**Тел. 89142341001**

**Продаю** участок в Нэлэгэре с недостроенным домом 7,5х12,5 с документами.

**Тел. дом. 42744, 89142306629**

**Куплю** а/м после ДТП с проблемными документами или ПТС. Рассмотрю любые варианты.

**Тел. 89142718566**

## РЕШЕНИЕ

### «О внесении изменений в устав муниципального образования»

В соответствии с Федеральным законом от 08.05.2010 № 83-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в связи с совершенствованием правового положения государственных (муниципальных) учреждений», Федеральным законом от 27.07.2010 № 237-ФЗ «О внесении изменений в Жилищный кодекс Российской Федерации и отдельные законодательные акты Российской Федерации», Федеральным законом от 03.11.2010 № 286-ФЗ «О признании утратившей силу части 6 статьи 50 Федерального закона «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», с учётом рекомендаций Управления Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия), Улусный Совет муниципального образования «Намский улус»:

### РЕШИЛ:

1. Внести следующие изменения в устав муниципального образования:

1.1. Пункт 3 части 1 статьи 6 изложить в следующей редакции:

«3) создание муниципальных предприятий и учреждений, осуществление финансового обеспечения деятельности муниципальных казенных учреждений и финансового обеспечения выполнения муниципального задания бюджетными и автономными муниципальными учреждениями, а также формирование и размещение муниципального заказа»;

1. В пункте 4.1 части 1 статьи 6 устава муниципального образования слова «тарифов на товары и услуги организаций коммунального комплекса (за исключением тарифов на товары и услуги организаций коммунального комплекса – производителей товаров и услуг в сфере электро- и (или) теплоснабжения),» исключить.

1. Пункт 4.1 части 1 статьи 6 устава муниципального образования исключить.

1.2. Пункт 6 части 1 статьи 24 изложить в следующей редакции:

«6) определение порядка принятия решений о создании, реорганизации и ликвидации муниципальных предприятий, а также об установлении тарифов на услуги муниципальных предприятий и учреждений»;

1. Статью 47 устава муниципального образования изложить в следующей редакции:

«Статья 47. Экономическая основа местного самоуправления  
1. Экономическую основу местного самоуправления составляют находящиеся в муниципальной собственности имущество, средства бюджета сельского поселения, а также имущественные права сельского поселения.

2. В собственности муниципального образования может находиться имущество, предусмотренное федеральным законодательством.»

1.3. В статье 50:

а) в части 1:

- слова «Органы местного самоуправления» заменить словами «Муниципальное образование»;

- дополнить предложением следующего содержания «Функции и полномочия учреждений в отношении муниципальных предприятий и учреждений осуществляют уполномоченные органы местного самоуправления.»;

в) в части 3 слова «Глава улусной администрации своим постановлением определяет цели, условия и порядок деятельности муниципальных предприятий и учреждений, утверждает их уставы, назначает на должность и освобождает от должности руководителей данных предприятий и учреждений, заслушивает отчеты об их деятельности не реже одного раза в год» заменить словами «Постановлением улусной администрации определяются цели, условия и порядок деятельности муниципальных предприятий и учреждений, распоряжением улусной администрации утверждаются их уставы, назначаются на должность и освобождаются от должности руководители данных предприятий и учреждений. Улусная администрация заслушивает отчеты о деятельности муниципальных предприятий и учреждений не реже одного раза в год.»

г) часть 4 исключить;

1.4. В пункте 7 части 1 статьи 53 слова «муниципальными учреждениями» заменить словами «казенными муниципальными учреждениями».

2. Настоящее решение вступает в силу после его официального опубликования после государственной регистрации.

3. Главе муниципального образования после официального опубликования настоящего решения после государственной регистрации в течение 10 дней направить сведения о дате и об источнике официального опубликования решения в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия).

**Глава улуса А.И. Ильин**

**Саха сиригэр киинэ көстүбүтэ 100 сылыгар аналлаах «Төрөөбүт дойдум-Энсиэлим!» хаартысканан көрүү-конкурс БАЛАҤЫАННЫТА**

Сыала: төрөөбүт түүлбөһит-тапталлаах Энсиэлибит кэрэ сирдэрин, талба талааннаах, үлэһит дьонун-сэргэтин, оһо-аймаһы, кэрэ айылҕатын хаартысканан дьүһүйүү, үйэтиги. Сорууга: хаартыска нөһүгө төрөөбүт дойдуга тапталы, тыһынаах айылҕаны харыстааһыны, үлэһит үтүө дьоммутугар, ытык кырдыаһастарытыгар убаастабыллаах сыйһаны үөскэти.

Ытыһыллар болдоһо: балаҕан ыйа-алтынны. Тэрийэччилэр: «Нам улууһа» МТ культуураһа уонна духуобунаһа управлениета (Соловьев Н.А.), «Ленский нэһилиэк» МТ (Попов П.М.), «Энсиэли» хаһыат редакцията (Касьянов В.Г.), СР Госкинохранилищета (Андреев В.С.), киноцентр, киноvideоархив (Габышев П.Н., Попова В.Д.), айылҕа харыстабылын инспекцията (Дьяконов Н.В.), «Колпашникова» (Охлопков М.Р.), «ЭХО» экологическай киин (Колпашникова Н.П.), «Биир ныгыл Россия» партия олоһтоох политсовета (Парников Н.Г.).

Ирдэбилэ: кыттааччы хаартысканан үлэтинэн ханнык көрүнгэ кыттарар көнүл, үлэтэ А4 кээмэйдээх, рамалаах, электроннай копиялаах буолуохтаах. ИП Колпашникова А.И. киингэ маһаһыныгар аһалан комиссия көрүүтүгэр туттараһыт.

Түмүгү таһаары: конкурс түмүгүн комисси сэтинни 1 күнүгэр таһаарар.

Баһараадалааһын: конкурс түмүгүнэн улуус бэлиэ миэстэлэрин, тулалыыр эйгэ, айылҕа дьиктилэрин көстүүлэрин, дьон, оһо мэтириэттерин түһэригэ үстүү бастақы уонна үстүү биһирэбил миэстэлэр олоһтоһоллор. Кыайыһылаахтар сыаналаах, өйдөбүннүк бириистэринэн наһараадаланнар. Биһирэммит үлэлэр көрүү-быһастапкара «Сарданга» кинотеатрга, улуус дьаһалтатын дьизитигэр тэриллиэһэ, маассабай бэчээккэ таһаарыһылаахтара. Конкурса кирибит үлэлэр төһөрүллүбэттэр.

**Тэрийэр комиссия**

## ПОЛОЖЕНИЕ

### республиканского конкурса на лучшую журналистскую работу по освещению деятельности ветеранских организаций

Участники: участниками могут быть профессиональные журналисты, внештатные работники организаций СМИ, общественные корреспонденты

Организация и проведение конкурса: предоставляются работы о деятельности ветеранских организаций, гражданско-патриотическом воспитании населения, исполнения законов РФ «О ветеранах», «О днях воинской славы России», распоряжения президента РС(Я) «О подготовке к празднованию 70-й годовщины Победы в ВОВ».

Критерии:  
-актуальность, значимость, новизна темы  
-аргументированность и глубина раскрытия темы  
-оригинальность авторского подхода к освещению темы  
-яркость, выразительность, точность и доходчивость языка изложения, литературное оформление материала.

Работы принимаются в период с 1 марта 2011 г. до 1 марта 2012 г. Срок приема работ до 20 марта 2012 г. Работы представляются на бумажном носителе для печатных СМИ, на диске для электронных СМИ.

Заявки об участии представляются в республиканский совет ветеранов войны и труда по адресу: 677011, г. Якутск, проспект Ленина 30, каб 19, 21, тел. 325148, тел./факс 420926, email: veteran@gov.sakha.ru

41475-совет ветеранов Намского улуса  
Подведение итогов: победителям присваиваются звания лауреатов конкурса, вручаются дипломы, премии. Размер премии: 1 место-10000 рб., 2 место-7000 рб., 3 место-5000 рб. Вручение премий проводится в торжественной обстановке в республиканском пресс-центре (Дом печати).

**Просим принять активное участие.**

<p>Түбө нэһилиэгин олоһтоһо, таптыыр кэргэни, Айсенгта уонна Спартакка тапталлаах аһалара</p> <p><b>ОРЛОВ Алексей Егорович</b></p> <p>бу сыл балаҕан ыйын 15 күнүгэр уһун ыарахан ыарыһтан олоһтон туораабытынан бары бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар, таһаарыстарыгар диригин курутуйан туран биллэрэбит.</p> <p><b>Кэргэнэ, оһолоро</b></p>	<p>Нам педагогическай колледжтин коллектива колледж повараһыгар Сивцева Елена Семеновнаһа, дьизэ кэргэт-тэригэр тапталлаах уола, бырааттара, убайа, кэргэнэ, аһата, колледж 3 курсун студена</p> <p><b>СИВЦЕВ Саргылан Николаевич</b></p> <p>хомолтоһоһук олоһтон барбытынан курубарынан тизрдэр.</p>
<p>Түбө нэһилиэгин бочуоттаах гражданина, дэггиттэр механизатор, үлэ ветерана</p> <p><b>ОРЛОВ Алексей Егорович</b></p> <p>уһун ыарахан ыарыһтан ыалдьан өлбүтүн кийипиттигэр, ытыктыр сангасытыгар Розалия Дмитриевнаһа, оһолоругар Айсенгта, Спартакка диригин курубарытын тизрдэбит.</p> <p><b>Бокунуһук бииргэ төрөөбүттэрэ, чугас аймахтара:</b> Түбэтэн Дьяконовтар, Көбөкөнтөн, Дьокуускайтан, Намтан Орловтар, Кондратьевтар, Өлөөнтөн, Алексеевтар, Арбынтан таһы Спартак, Модуттан эдийи Катя дьизэ кэргэттэрэ</p>	<p>Күндүтүк саньыр сизн бырааппыт, Нам НПК-тын 3 курсун студена</p> <p><b>СИВЦЕВ Саргылан Николаевич</b></p> <p>эдэр сааһыгар олус соһучу, хомолтоһоһук күн сириттэн барбытынан кийипиттигэр Елена Семеновнаһа, кэргэнигэр Вераһа, кыракый оһотугар Сайаараһа, убайыгар Семенгта, эдийидэригэр Күнэйгэ, Вераһа, Ньургуянаһа, быраатыгар Коляһа диригин курубарытын тизрдэбит.</p> <p><b>Партизантаң Делигразовтар</b></p>
<p>Өр сылларга бииргэ үлэһэһит таһаарыһыт</p> <p><b>ОРЛОВ Алексей Егорович</b></p> <p>ыарахан ыарыһтан күн сириттэн барбытынан кини кэргэнигэр, уолугар, бииргэ төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар диригин курубарытын тизрдэбит.</p> <p><b>Намаһаы «Агропромстрой» КСМК-гар бииргэ үлэһэһит биир идэлээхтэрэ, механизатордар, таһаарыстарыт</b></p>	<p>Искра нэһилиэгин олоһтоһо</p> <p><b>СИВЦЕВ Саргылан Николаевич</b></p> <p>күн сириттэн эдэр сааһыгар хомолтоһоһук барбытынан кини тапталлаах ийитигэр Сивцева Елена Семеновнаһа, бииргэ төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар, таһаарыстарыгар диригин курубарытын биллэрэбит.</p> <p><b>«Искра нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, нэһилиэк олоһтоһоторо</b></p>
<p>Выражаем глубокое соболезнование родным и близким по поводу скоропостижной кончины мужа, отца, дедушки</p> <p><b>ЛОБЖА Владимира Владимировича.</b></p> <p>Администрация и коллектив МУП МТС «Намагропромснаб»</p>	<p>Истинник саньыр эдийиитигэр Александра Егоровнаһа, оһолоругар, сиэннэригэр, бииргэ төрөөбүттэригэр тапталлаах кэргэнэ, аһалара, эһэлэрэ, күлүттэрэ</p> <p><b>ПРОТОПОВ Макал Михайлович,</b></p> <p>бырааттара, убайдара</p> <p><b>КАСЬЯНОВ Николай Егорович</b></p> <p>уһун ыарахан ыарыһтан олоһтон туораабытынан диригин курубарытын тизрдэбит.</p> <p><b>Мокрошупов И.С. оһолоро,</b></p> <p>кинилер дьизэ кэргэттэрэ</p>

**Редактор эл. В.Н. РЫКУНОВА**

**ОТДЕЛЛАР:** информация, сурук, төрүт культура — **41496;** бухгалтерия — **41141;** факс — **41141;** редакционнай- издательскай ситим — **41332**

**Тэрийэн таһаарааччылар:** СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» государственной учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын туһунууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Роскомнадзорун СР региональной управленияһыгар 2010 с. атырдыах ыйын 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №ТУ14-0114.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьизит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияһа кирибит суруктар төһөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэдди биир буолбат.**

**«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.**

**678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.**

**E-mail: editor@namtsy.sakha.ru**

«Энсиэли» хаһыат  
РИС талыһына, таңгылына уонна бэчээттиир сыаһар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лис **Көһүл сыананан атыылаһар Индекэ — 54889.** Тираһа — 1944 Бэчээкэ илии баттаньытын графика — 12:00 ч. 20.09.2011 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 20.09.2011 с.